Canllawiau ymgeisio am grant

Prif Grantiau Gwirfoddoli Cymru 2025/28

Nod y canllaw hwn yw helpu ymgeiswyr i ddeall mwy am Brif Grantiau Gwirfoddoli Cymru, gan gynnwys amcanion a blaenoriaethau'r grant, pwy sy'n gallu gwneud cais am gyllid a'r hyn sydd ei angen gan ymgeiswyr.

Bydd canllawiau penodol sy'n ymwneud â chwestiynau unigol y cais wedi'u cynnwys o fewn y ffurflen gais ar MAP.

Dyddiad cau: 30 Tachwedd 2026

CYNNWYS

CYFLWYNIAD I BRIF GRANT GWIRFODDOLI CYMRU 3
NODAU'R GRANT 4
BLAENORIAETHAU'R GRANT 4
A YW EICH MUDIAD YN GYMWYS I YMGEISIO? 5
CYLLID 6
Y BROSES YMGEISIO 6
BETH YW'R MEINI PRAWF ASESU AR GYFER PROSIECTAU? 7
BETH MAE PROFIAD GWIRFODDOLI O ANSAWDD UCHEL YN EI OLYGU? 8
PA DDOGFENNAU SYDD ANGEN I MI EU DARPARU? 9
COFRESTRU GYDA MAP 10
TALU GRANTIAU 10
DYDDIADAU PWYSIG 11
ADNODDAU DEFNYDDIOL 11

CYFLWYNIAD I BRIF GRANT GWIRFODDOLI CYMRU

Y Dull Newydd o Wirfoddoli yng Nghymru

Ym mis Gorffennaf 2025, lansiodd Llywodraeth Cymru a Chyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru (CGGC) Ddull Newydd hirdymor o Wirfoddoli yng Nghymru a luniwyd ar y cyd (gallwch ddarllen mwy am y Dull Newydd **yma**). Mae'r Dull yn cynnwys Gweledigaeth ar gyfer Gwirfoddoli yng Nghymru lle mae:

- Gwirfoddoli yn 'ffordd o fyw' yng Nghymru
- Llesiant unigolion a chymunedau yn well
- Gwirfoddoli yn rhywbeth diogel a chynaliadwy sy'n cael ei gefnogi
- Gwirfoddoli yn gynhwysol ac yn adlewyrchu cymdeithas, diwylliant ac iaith Cymru

Mae'r Dull hefyd yn cynnwys fframwaith i'n helpu ni i gyd i wireddu'r weledigaeth hon gyda'n gilydd ar sail annog a chefnogi unrhyw un sy'n ymwneud â gwirfoddoli i feddwl am sut gall gyfrannu at wyth "Galluogwr" sy'n allweddol i greu amgylchedd diogel, cefnogol a chynaliadwy i'n gwirfoddolwyr:

- Arweinyddiaeth ar bob lefel
- Ymgysylltiad â grwpiau, yn arbennig pobl ifanc
- Seilwaith ac adnoddau cryf
- Amcanion sy'n canolbwyntio ar weithredu
- Parch tuag at ddiwylliant, cymdeithas ac iaith Cymru
- Cynlluniau cyflawni clir
- Dull sy'n canolbwyntio ar wirfoddolwyr
- Cyfathrebu cryf

Mae'r Galluogwyr wedi'u dylunio i gynorthwyo mudiadau i gryfhau'r amgylchedd gwirfoddoli yng Nghymru. Gallwch ddefnyddio'r Galluogwyr fel rhan o broses Prif Grant Gwirfoddoli Cymru i lywio eich gwaith wrth gynllunio prosiect, cyflawni, monitro, myfyrio, adrodd a chynllunio ar gyfer y dyfodol.

Nod Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol yw gwella'r ffordd y mae Cymru'n cyflawni llesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol. Trwy gyllido mudiadau i gefnogi a hyfforddi unigolion i gyfrannu drwy gyfleoedd gwirfoddoli o ansawdd, bydd cynllun grant Gwirfoddoli Cymru yn cyfrannu at bob un o'r saith nod. Mae gwirfoddoli yn cael effaith bositif hirdymor ac uniongyrchol ar yr unigolyn a'r gymuned.

Mae gwirfoddolwyr cenedlaethol yn hanfodol i gyflawni cenadaethau a gwerthoedd grwpiau trydydd sector.

Mae Prif Grant Gwirfoddoli Cymru yn gynllun a gyllidir gan Lywodraeth Cymru i hyrwyddo a gwella gwirfoddoli yng Nghymru. Gweinyddir y cynllun gan Gyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru (CGGC).

NODAU'R GRANT

Nodau'r cynllun yw :

- Cynyddu ymgysylltiad a boddhad gwirfoddolwyr drwy gael gwared â'r rhwystrau i wirfoddoli i bobl o bob oed ac o bob rhan o'r gymdeithas.

- Cefnogi'r gwaith o greu a datblygu cyfleoedd gwirfoddoli positif o ansawdd uchel yng Nghymru yn unol â'r Cod Ymarfer ar gyfer Cynnwys Gwirfoddolwyr.

- Hybu newidiadau mewn mudiadau buddiolwyr er mwyn ymwreiddio gwirfoddoli yn eu diwylliant, e.e. ennill dyfarniad *Buddsoddi mewn Gwirfoddolwyr.

BLAENORIAETHAU'R GRANT

Dangos y cyfraniad y mae gwirfoddolwyr a gwirfoddoli yn ei wneud at saith nod Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (2015) a galluogi mudiadau i wneud cynnydd tuag at 'Ffyrdd o Weithio' Llywodraeth Cymru.

1) Cymru lewyrchus

2) Cymru Gydnerth

3) Cymru sy'n fwy cyfartal

4) Cymru iachach

5) Cymru o gymunedau cydlynus

6) Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu

7) Cymru sy'n gyfrifol ar lefel fyd-eang

A YW EICH MUDIAD YN GYMWYS I YMGEISIO?

Gall eich mudiad wneud cais:

- Os yw'n fudiad nid-er-elw ac yn annibynnol o'r llywodraeth a'r sectorau preifat
- Os bydd y prosiect/gweithgaredd a gynigir yn cael ei gynnal yng Nghymru (nid yw cyflogaeth y tu allan i Gymru yn cael ei chefnogi o dan y cynllun grant hwn)
- Os yw'n fudiad sy'n cynnwys gwirfoddolwyr ar hyn o bryd er budd y gymuned, yn cael ei gefnogi gan bolisi gwirfoddoli NEU os yw'n fudiad sydd wedi datblygu polisi gwirfoddoli a chyda'r bwriad o sicrhau y bydd cynnwys gwirfoddolwyr o fudd i'r gymuned
- Os yw'r prosiect a gynigir yn recriwtio gwirfoddolwyr newydd ac yn gallu defnyddio system i fonitro ac olrhain cyfraniad a chynnydd gwirfoddolwyr (gall Platfform Gwirfoddoli Cymru helpu)
- Os yw'n fodlon ac yn gallu cymryd rhan mewn gwerthusiad annibynnol o effaith y grantiau
- Os oes ganddo bolisi Diogelu addas i'r diben – ni fydd cais a gyflwynir lle mae angen gwelliannau mawr i'w bolisi diogelu yn cael ei gyfeirio at y panel. (https://knowledgehub.cymru/cy/resources/polisi-diogelu-canllawiau/)

Ni all eich mudiad wneud cais os ydych yn:

- Fudiad gwleidyddol
- Mudiad statudol
- Cyngor Gwirfoddol Sirol (CVC) neu'n Ganolfan Gwirfoddoli
- Mudiad preifat

Noder mai dim ond un cais y gellir ei wneud gan yr un mudiad mewn unrhyw gylch grant. Rydym yn arbennig o awyddus i groesawu ceisiadau gan fudiadau a arweinir gan bobl â nodweddion gwarchodedig neu fudiadau sy'n gweithio er budd pobl â nodweddion gwarchodedig. Os yw'r cylch grant yn gystadleuol, bydd blaenoriaeth yn cael ei rhoi i'r ceisiadau hyn. Bydd angen i geisiadau ddangos effaith ystyrlon a diriaethol ar y cymunedau â budd a ddewiswyd yn y cais.

Os ydych chi wedi derbyn cyllid drwy'r cynllun Prif Grantiau Gwirfoddoli o'r blaen:

- Dangoswch yn glir sut mae eich cynnig newydd yn adeiladu ar eich prosiect cynt ac yn ei wella.
- Dangoswch fod y gweithgarwch a gynigir yn wahanol i'ch gwaith blaenorol ac nid yn barhad ohono

CYLLID

Gall mudiadau wneud cais am ddyfarniadau o hyd at un **flynedd gan ofyn am uchafswm o £30,000.**

Mae'r gronfa hon yn canolbwyntio'n bennaf ar gyllid refeniw; ond gall eich cais am gyllid gynnwys costau ar gyfer prynu cyfarpar 'cyfalaf' llai, gan gynnwys deunyddiau traul (er enghraifft, cyfarpar diogelu personol, offer TG ac ati).

Y BROSES YMGEISIO

Mae'r broses ymgeisio wedi'i rhannu'n ddau gam ar gyfer ymgeiswyr.

Cam 1: Cais

Yn rhan gyntaf y cais, byddwch chi'n rhoi manylion eich mudiad, gan gynnwys polisïau, cyfrifon diweddar a manylion cyswllt.

Yng ngweddill y cais, bydd y prosiect yn cael ei ddisgrifio'n fanwl. Bydd hefyd angen i chi ddangos sut bydd y prosiect yn gweithio at o leiaf tri o nodau Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol.

Unwaith y bydd y cais yn cael ei gyflwyno, bydd y Tîm Grantiau yn asesu'r atebion yn erbyn y meini prawf sgorio. Ni fydd cyfle i ddiwygio'r atebion a ddarparwyd ar y cam hwn ac ni fydd adborth yn cael ei roi hyd nes y bydd y llythyrau dyfarnu wedi'u dosbarthu. Mae'n bosibl y bydd rhywun yn cysylltu â chi i ofyn am wybodaeth/dogfennau ategol os yw'r rhain ar goll. Bydd y ceisiadau dim ond yn cael eu sgorio ar sail pob cwestiwn a'r canllawiau i bob cwestiwn.

Bydd sampl o'r ceisiadau yn cael eu gwirio am ansawdd cyn y bydd yr argymhellion terfynol yn cael eu cyflwyno i Fwrdd Gwirfoddoli Cymru.

Cam 2: Bwrdd Gwirfoddoli Cymru**

Bydd yr holl geisiadau sy'n pasio'r cwestiynau â'r sgorau isaf yn cael eu hatgyfeirio i Fwrdd Gwirfoddoli Cymru. Bydd y Bwrdd yn penderfynu pa geisiadau i'w cyllido. Gallant hefyd wneud argymhellion am gyllid rhannol pan fo'n briodol/yn unol â'r cyllid sydd ar gael.

Unwaith y bydd y Cadeirydd wedi cymeradwyo'r penderfyniad terfynol, bydd llythyrau canlyniad yn cael eu hanfon at bob ymgeisydd.

Bwrdd Gwirfoddoli Cymru sy'n rhoi'r cyfeiriad strategol a'r trosolwg o'r cynllun grant. Mae'n cefnogi'r gwaith o arfarnu a dyfarnu grantiau ac yn adolygu perfformiad prosiectau. Mae'r Bwrdd yn cynnwys aelodau o Fwrdd CGGC ac aelodau a bennwyd o'r gymuned gwirfoddoli yng Nghymru.

BETH YW'R MEINI PRAWF ASESU AR GYFER PROSIECTAU?

Bydd ceisiadau yn cael eu hasesu yn erbyn y meini prawf canlynol: -

a) Disgrifiad eglur a phriodol o'r prosiect

b) Y gallu i arddangos yr angen

c) Ansawdd y profiad gwirfoddoli

d) Sut mae'r prosiect wedi'i ddatblygu mewn modd cydweithredol ac integredig er mwyn galluogi'r amcanion i fod yn gynaliadwy

e) Effaith y prosiect

f) Targedau a chyllideb y prosiect

BETH MAE PROFIAD GWIRFODDOLI O ANSAWDD UCHEL YN EI OLYGU?

Argymhellwn eich bod yn defnyddio Safonau Buddsoddi mewn Gwirfoddolwyr fel fframwaith i lywio datblygiad eich prosiect gwirfoddoli neu ei wella.

Awgryma'r safonau hyn y byddai mudiadau yn gwella dull eu mudiad o ymdrin â gwirfoddoli pe bai nhw'n canolbwyntio ar y meysydd hyn:

Gwirfoddoli yn cael ei ymwreiddio o fewn gweledigaeth, gwerthoedd, diwylliant a nodau cyffredinol y mudiad a'i effaith yn cael ei gydnabod a'i gyfathrebu. Bod eich mudiad yn deall pam y mae'n cynnwys gwirfoddolwyr.

Pobl, polisïau a gweithdrefnau yn eu lle i sicrhau bod gwirfoddoli yn cael ei reoli'n dda.

Mudiadau a phrosiectau yn ymdrin â chynhwysiant, tegwch ac amrywiaeth mewn modd positif ac yn mynd ati mewn modd rhagweithiol i wneud gwirfoddoli'n hygyrch.

Sicrhau bod pobl yn gallu cael gwybodaeth am gyfleoedd gwirfoddoli'n hawdd, gweld a ydynt yn addas iddynt a chymryd rhan yn hawdd.

Sicrhau bod gwirfoddolwyr yn teimlo'u bod yn cael eu cefnogi ar bob adeg, eu bod yn teimlo'n rhan o'r mudiad a bod eu cyfraniad yn gwneud gwahaniaeth.

Gwirfoddolwyr yn cael eu gwerthfawrogi a bod cyfleoedd i wirfoddoli dyfu a datblygu drwy eu profiadau.

Gellir lawrlwytho'r safonau yn *https://investinginvolunteers.co.uk/download-the-standard/

Gallai mudiadau gynnwys y gost o fynd drwy'r dyfarniad fel un o'u costau grant, os yw hyn yn ymarferol ac yn uchelgais realistig ar gyfer y mudiad. Dewch i un o'r sesiynau rhagarweiniol ar Fuddsoddi mewn Gwirfoddolwyr i benderfynu a yw hyn yn addas i'ch cais ar yr adeg hon.

PA DDOGFENNAU SYDD ANGEN I MI EU DARPARU?

Bydd y cais yn gofyn i chi gyflwyno dogfennau ar-lein ar ffurf PDF wedi'i sganio.

Bydd angen i chi gyflwyno dogfennau sy'n benodol i'ch mudiad, ond os nad oes gan eich mudiad fersiynau terfynol o unrhyw un o'r polisïau ar hyn o bryd, gallwch gysylltu â'ch Cyngor Gwirfoddol Sirol (CVC) lleol am gymorth (gellir dod o hyd i'r cyfeiriadur yma). Mae'n bosibl na fydd yn gwneud eich cais yn anghymwys, ond byddem yn disgwyl gweld bod polisïau yn cael eu datblygu cyn y dyfarniad:

- Polisi Gwirfoddoli (mae gennym wybodaeth am 'Greu Polisi Gwirfoddoli' a gweler enghraifft o Bolisi Gwirfoddoli Enghreifftiol)
- Dogfen lywodraethu
- Polisi Cyfle Cyfartal
- Polisi Amgylcheddol
- Polisi Iaith Gymraeg
- Polisi Diogelu Data (sy'n dangos cydymffurfiad â'r GDPR) – gweler y canllawiau: https://knowledgehub.cymru/cy/resources/pecyn-cymorth-gdpr/
- Polisi Diogelu (rhaid i bolisïau diogelu fod yn addas i'r diben. Os gwelir bod angen gwneud diweddariadau/diwygiadau, byddwch chi'n cael gwybod. **Ni fydd unrhyw gais yn cael ei argymell i'r panel heb bolisi Diogelu digonol**) gweler y canllawiau: https://knowledgehub.cymru/cy/resources/polisi-gwirfoddoli-enghreifftiol/
- Set ddiweddaraf o gyfrifon archwiliedig llawn
- Set ddiweddaraf o gyfrifon drafft (os yw'r cyfrifon archwiliedig yn hynach na 12 mis oed NEU gyfrifon rheoli (os yw'r cyfrifon archwiliedig yn hynach na 12 mis oed)
- Cyfrifon rhagolwg (ar gyfer mudiadau newydd nad ydynt wedi cyflwyno cyfrifon eto). Bydd hefyd angen i chi gyflwyno dogfennau sy'n ymwneud yn benodol â'r prosiect:
- Cynllun cynefino/hyfforddi gwirfoddolwyr
- Disgrifiadau rôl gwirfoddolwyr

- Proffil prosiect (gan gynnwys targedau a chyllideb) (bydd angen cwblhau hwn ar dempled gorfodol CGGC)

COFRESTRU GYDA MAP

Er mwyn gwneud cais am Brif Grant Gwirfoddoli Cymru, bydd angen i chi gofrestru gyda Phorth Ymgeisio Amlbwrpas CGGC (MAP). Os ydych wedi cofrestru gyda MAP o'r blaen, gallwch fewngofnodi drwy nodi eich enw defnyddiwr a'ch cyfrinair ar y dudalen hafan.

Gall mudiadau gofrestru drwy fynd i'r wefan: map.wcva.cymru

Unwaith byddwch wedi cofrestru gyda MAP, byddwch yn gallu ymgeisio am unrhyw gyfleoedd cyllido a weinyddir gan CGGC.

TALU GRANTIAU

Bydd 90% o'r grant yn cael ei dalu ymlaen llaw, unwaith y bydd unrhyw amodau o'r dyfarniad wedi'u bodloni. Bydd y 10% arall yn cael ei dalu ar ôl i'r adroddiad diwedd prosiect gael ei gyflwyno.

Bydd y taliadau yn cael eu gwneud i gyfrif banc y mudiad. Ni fydd unrhyw daliadau grant yn cael eu talu i gyfrif banc unigolyn.

Yn dilyn adroddiadau interim, os credir bod prosiect yn tangyflawni'n sylweddol yn erbyn y targedau, gall taliadau gael eu cadw'n ôl hyd nes y bydd camau wedi'u cymryd i leihau'r effaith ar gyflawniad cyffredinol y prosiect. Mewn amgylchiadau eithriadol, gall dyfarniadau grant gael eu tynnu'n ôl a gellir dod â phrosiectau i ben yn gynnar.

Bydd adroddiadau interim yn cael eu cyflwyno ar ôl 6 mis ac ar ôl cwblhau'r prosiect, ond gellir trefnu mwy o fonitro os yw'r mudiad yn cael anhawster bodloni gofynion y dyfarniad. Bydd rhagor o wybodaeth am yr wybodaeth/tystiolaeth sydd ei hangen yn ystod yr ymweliadau hyn yn cael ei darparu mewn Canllawiau Rheoli Prosiect pan fydd y grant yn cael ei dyfarnu.

DYDDIADAU PWYSIG

Dyddiad lansio: 14 Medi 2026

Dyddiad cau ar gyfer ceisiadau: 30 Tachwedd 2026

Canlyniad y cais am grant: Chwefror 2027

Dyddiad cynharaf dechrau prosiectau: 1 Ebrill 2027

ADNODDAU DEFNYDDIOL

Os nad ydych chi'n aelod o'ch CVC lleol ar hyn o bryd, gellir dod o hyd i restr o bob CVC yma.

- Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015 – tudalen wybodaeth CGGC
- Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015 – tudalen y Comisiynydd
- Ffyniant i bawb – y strategaeth genedlaethol (Llywodraeth Cymru, 2017)
- Gweithio gyda gwirfoddolwyr- Adnoddau a gwybodaeth
- Y Dull Newydd o Wirfoddoli